

СИЛАБУС

Назва дисципліни: Психологія педагогічної діяльності викладача				
<p>Мета дисципліни – набуття здобувачами наукового ступеня доктора філософії системи знань психології педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти, психологічної природи конфліктних протистоянь в освітньому процесі, опанування практичних навичок для вирішення конкретних психологічних ситуацій у процесі науково-дослідницької й викладацької діяльності.</p> <p>Основні компетентності, що формуються:</p> <p>ПК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>ЗК-3. Здатність генерувати нові ідеї на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК-5. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору</p> <p>СК-1. Здатність визначати й розв'язувати задачі дослідницького характеру у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у цій сфері та дотичних до них міждисциплінарних напрямках</p> <p>СК-3. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі сучасних наукових підходів</p> <p>СК-4. Здатність реалізовувати результати наукової діяльності на засадах підприємництва</p> <p>СК-5. Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності</p>				
Мова викладання	Семестр	Кредити ECTS / Тип дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Викладач	Навчальне навантаження
Укр.	II	4 / обов'язкова	Волкова Н.П., д.п.н., проф.	120 год. (30 год. лекцій, 12 год. практичних занять, 62 год. самостійної роботи)
Результати навчання По закінченню вивчення дисципліни студенти будуть здатні		Методи викладання, навчання		Форми оцінювання (поточний та підсумковий контроль)
РН-6-1. Критично оцінювати наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) з питань методологічних засад, психологічних аспектів діяльності викладача закладу вищої освіти та доцільності їх реалізації в освітньому процесі закладу вищої освіти		Лекції, практичне заняття, аналіз кейсів, групова робота, мозковий штурм, метод проєктів, самостійна робота		Практичні завдання, критичний аналіз, презентація проєкту, участь у груповій дискусії, усні відповіді, практична демонстрація
РН-6-2. Демонструвати знання та розуміння передових концептуальних та методологічних підходів до психологічних аспектів діяльності викладача закладу вищої професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, психологічної природи		Дебати, наукова дискусія, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (case-study), проєктна робота, пошук в Інтернет		Участь у дебатах, диспуті, роботі діад, участь в обговоренні case-study, захист мініпроєктів, захист дослідницького проєкту, оцінювання презентації (індивідуальної презентації)

конфліктних протистоянь в освітньому процесі		
РН-6-3. Самостійно і творчо опрацьовувати теоретичний та практичний матеріал, презентувати інформацію відповідно до поставленої мети	Аналіз кейсів, дискусії, практичні завдання, робота в групах та проектні завдання, методика саморефлексії та самооцінки, інтерактивні лекції з використанням цифрових платформ, індивідуальний проєкт	Тестування, аналіз кейсів, саморефлексія та рефлексивні завдання, практичні завдання, обговорення і групові презентації, захист індивідуального проєкту
РН-7-1. Планувати, організувати та проводити оригінальні наукові дослідження, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем	Обговорення кейсів та аналіз ситуацій, дискусії, групові проєкти	Оцінка активності під час практичних занять, оцінка виконання групового проєкту, оцінка комунікаційних навичок через виконання індивідуальних завдань
РН-8-1. Приймати обґрунтовані інноваційні рішення у сфері професійної освіти, організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.	Інтерактивні лекції, кейс-метод, метод проєктів, мозковий штурм, аналіз матриць прийняття рішень, дискусії та групові обговорення	Тестування, аналіз кейсів, завдання на саморефлексію, оцінка участі у групових обговореннях, захист індивідуального проєкту
РН-8-2. Реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти з урахуванням психологічних особливостей діяльності студентів і викладачів, вибору оптимального способу поведінки та діяльності здобувача на основі його психологічних властивостей та психологічного впливу на особистість в межах професійного спрямування	Аналіз кейсів, дискусії та обговорення, робота в малих групах, самостійна робота та рефлексія	Тестування, практичні завдання, оцінка участі у груповій роботі та презентація рішень, захист індивідуального проєкту, рефлексія з аналізом проблем та рішень
РН-8-3. Прогнозувати результати впливу власного дослідження на покращення його якості освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти	Аналіз кейсів, дискусії та обговорення, робота в малих групах, самостійна робота та рефлексія	Тестування, практичні завдання, оцінка участі у груповій роботі та презентація рішень, захист індивідуального проєкту, рефлексія з аналізом проблем та рішень
РН-7-1. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати з ефективно з представниками різних професійних спільнот і наукових галузей, обстоювати власну позицію щодо концептуальних та методологічних засад психології педагогічної діяльності викладача, психологічної компетентності викладача закладу вищої освіти, психологічних механізмів підвищення ефективності	Дебати, наукова дискусія, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (case-study), проектна робота, пошук в Інтернет	Участь у дебатах, диспуті, роботі діад, участь в обговоренні case-study, захист мініпроєктів, захист дослідницького проєкту, оцінювання презентації (індивідуальної презентації)

організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.		
РН-7-2. Публічно представляти результати досліджень та критичний аналіз наукових ідей щодо психологічних аспектів організації освітнього процесу з дотриманням етики наукового спілкування	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій (case-study)	Участь у дискусії, дебатах, Презентація в малих групах, оцінювання презентації (мікрогрупової презентації),
РН-8-4. Демонструвати навички міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу, дотримуючись принципів наукової етики.	Презентації та виступи, дискусії та обговорення, написання робіт аналітичного характеру	Оцінка активності під час дискусій і обговорень, оцінка виконання індивідуальних і групових презентацій, оцінка робіт аналітичного характеру
РН-6-4. Визначати свої професійні можливості, планувати та вирішувати завдання власного професійного й особистісного розвитку, стратегій дослідницького самовдосконалення	Самостійне планування та аналіз часу, робота з цілями та завданнями, рефлексія та самоаналіз, групові обговорення, аналіз кейсів, індивідуальні та групові проекти	Оцінка виконання завдань з управління часом, аналіз індивідуальних завдань (самопланування, рефлексія), оцінка участі у групових обговореннях, захист індивідуального проєкту
РН-8-5. Самостійно організовувати та здійснювати освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, діючи на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору	Обговорення кейсів та аналіз ситуацій, дискусії, групові проекти	Оцінка активності під час практичних занять, оцінка виконання групового проєкту, оцінка комунікаційних навичок через виконання індивідуальних завдань
РН-8-6. Об'єктивно і відповідально ставитися до самостійно отриманих наукових результатів, демонструючи академічну і професійну доброчесність	Інтерактивні лекції, аналіз кейсів, метод проєктів, метод аналізу ефективності, дискусії та групові обговорення	Тестування, аналіз кейсів, оцінка участі у групових обговореннях, захист індивідуального проєкту

Оцінка

Підсумкова оцінка по дисципліні виставляється за 100-бальною шкалою згідно «Положення про організацію освітнього процесу».

Результати поточного контролю знань аспірантів входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки їх знань з певної дисципліни. Оцінка рівня роботи аспіранта на практичних заняттях здійснюється в межах 60 балів.

Аспірант допускається до іспиту, якщо за результатами роботи протягом семестру він отримав не менше 36 балів. Якщо за результатами оцінювання поточної роботи аспіранта він (вона) отримав менше 36 балів, він не допускається до іспиту. Викладач визначає перелік завдань, що повинні бути виконані аспірантом для допуску до екзамену. У разі їх виконання аспірант допускається до іспиту з оцінкою роботи на семінарських заняттях 36 балів.

Результати іспиту оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів (включно). Іспит проводиться у вигляді тестування та захисту індивідуального проєкту. Екзамен проводиться без використання комп'ютерів, смартфонів, криг та інших джерел інформації.

Якщо аспірант за результатами підсумкового екзамену набрав менше 24 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку. Повторне складання екзамену після оцінки FX оцінюється 24 балами, якщо його складено та 0 балів, якщо не складено.

Усі письмові роботи аспіранта проходять перевірку на оригінальність. Рівень оригінальності повинен бути не нижче 70%. У разі виявлення неоформлених відповідним чином запозичень, фальсифікації даних чи

інших форм академічної недобросовісності роботи анулюються, а до порушників застосовуються методи впливу, передбачені «Положенням про організацію навчального процесу».

Критерії оцінювання

Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання: зокрема 60 балів – поточний контроль та 40 балів підсумковий контроль.

Поточний контроль – 60 балів

Виконується 5 практичних робіт по 5 балів кожна – 25 балів

1 модуль (max 32 бали). Бали за 1-ий модуль аспірант/ка отримує за умови виконання: 3 поточних практичних робіт, кожна з яких оцінюється у max 5 балів; активної участі на практичному занятті (max 3 бали), індивідуальне завдання (есе) (max 14 балів);

– 2 модуль (max 28 балів). Бали за 2-ий модуль аспірант/ка отримує за умови виконання: 2 поточних практичних робіт, кожна з яких оцінюється у max 5 балів; активної участі на практичному занятті (max 3 бали); індивідуальне завдання (міні-проект) (max 15 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів

– підсумковий іспит (max 40 балів). Іспит включає тестування (max 20 балів), захист індивідуального проекту (max 20 балів).

Виконання індивідуального проекту може бути зараховано за умови наявності відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисциплін або участь в міжнародному підвищенні кваліфікації, семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава¹).

Критерії оцінювання активності на семінарському занятті

3 бали	низька активність під час заняття, участь мінімальна або відсутня; під час обговорення теми проявляється байдужість, відсутність зацікавленості, не задаються питання; не надаються приклади або особисті спостереження
2 бали	помірна активність, участь у дискусії і виконанні практичних завдань; виступи рідкісні, але з елементами роздумів та інтерпретації; висловлюються питання, але вони обмежені темою заняття; використовуються приклади, але не завжди конкретні чи повні
0-1 бали	висока активність, регулярна участь у всіх аспектах заняття; проявляється ініціативність у дискусіях, надаються чіткі й обґрунтовані відповіді; задаються питання, що сприяють розвитку теми; підтримується жива взаємодія з викладачкою й іншими магістрантами; використовуються різноманітні приклади та власні дослідження, демонструється розуміння матеріалу

Критерії оцінювання індивідуального завдання (міні-проект)

15 балів	Ідея проекту оригінальна. Аспірант демонструє глибоке розуміння матеріалу, використовує сучасну наукову та інформаційну літературу, бази даних. Робота містить елементи новизни та відображає власну точку зору автора. Робота оформлена у відповідності до вимог
10 балів	Робота в цілому відповідає вимогам. Аспірант добре розуміється на матеріалі, демонструє гарне володіння матеріалом. Для виконання роботи використані сучасні наукові джерела. Є незначні порушення вимог в оформленні роботи
5 балів	Здобувач демонструє слабе розуміння матеріалу, поверхневу обробку змісту; невелика глибина пошуку Робота містить помилкові твердження. Є суттєві порушення вимог до оформлення індивідуального завдання. Індивідуальне завдання повертається на доопрацювання.
0 бали	Здобувач проявляє слабе розуміння матеріалу. Здобувач не дає детальних пояснень щодо всіх моментів проблеми, сформульованої у індивідуальному завданні. Робота оформлена не належним чином. Індивідуальне завдання повертається на доопрацювання

¹ ПП-551-069 Положенні про підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (пп. 3.13).

Критерії оцінювання поточних практичних робіт	
4–5 бали	завдання виконано частково з помітними пропусками та суттєвими недоліками; аналіз слабкий, без логічних зв'язків і прикладів; завдання стандартне, без творчого підходу, неструктуроване і важко сприймається; невірно використані терміни, що свідчить про нерозуміння принципів дисципліни
2–3 бали	завдання виконано з недоліками та пропусками; аналіз частково логічний, але потребує уточнень; аргументація недостатньо глибока; є творчі елементи, але не всі ідеї оригінальні; завдання структуроване, але з незначними проблемами в організації; терміни використано правильно, але є неточності
0–1 балів	завдання виконано повністю, чітко і детально; аналіз логічний, глибокий та добре аргументований, з прикладами; завдання оригінальне, креативне, має чітку структуру і легко сприймається; використано правильні терміни
Критерії оцінювання есе	
14 балів	Аспірант демонструє чудове розуміння матеріалу, володіння змістом, глибину пошуку; використовує наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо); робота містить елементи новизни та відображає власну точку зору автора; робота оформлена у відповідності до вимог.
10 балів	Аспірант добре розуміється на матеріалі, демонструє гарне володіння змістом та глибиною пошуку; для виконання роботи використовує наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо); є незначні порушення вимог в оформленні роботи.
6 балів	Аспірант у цілому правильно дає відповідь на поставлені питання, однак для виконання роботи використовує інформацію переважно лекційного матеріалу; не дає широкого пояснення щодо всіх питань; є суттєві порушення вимог до оформлення есе.
3 бали	Аспірант демонструє слабе розуміння матеріалу, поверхневу обробку змісту; робота демонструє загальне розуміння теми, але не враховує всіх деталей і вимог. Індивідуальне завдання повертається на доопрацювання.
0 балів	Аспірант не виявляє жодних знань чи розуміння питань, порушених у індивідуальному завданні; виявляє фундаментальне нерозуміння теми; потребує виконання нового індивідуального завдання.
Підсумковий іспит (max 40 балів)	
Тестова частина	
0-10 балів	містить 20 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 0,5 бала за правильну відповідь
Критерії оцінювання індивідуального проєкту	
26-30 балів	Аспірант творчо поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; використано творчий підхід, продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація за формою та змістом відповідає поставленому завданню. Здобувач демонструє відмінне володіння навчальним матеріалом, дотримується регламенту та дає грамотні коментарі до демонстрації.
21-25 балів	Аспірант творчо поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; презентує його, бере участь в обговоренні; надає відповіді на запитання під час презентації, послуговується професійною термінологією, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація за формою та змістом відповідає поставленому завданню. Здобувач демонструє відмінне володіння навчальним матеріалом, дотримується регламенту та дає грамотні коментарі до демонстрації
16-20 балів	Аспірант достатньо відповідально поставився до виконання індивідуального проєкту, самостійно здобув і використав наукову інформацію з авторитетних джерел (наукові

	журнали, бази даних, монографії тощо) для виконання професійно спрямованого індивідуального проєкту, пов'язаного із тематикою наукового дослідження; проєкт чіткий, комплексний, з повним обґрунтуванням кожного етапу; аспірант аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення та нестандартність мислення; надає повні, логічні, структуровані відповіді на запитання під час презентації, використовує точну термінологію, наводить приклади або аргументи для обґрунтування відповіді; продемонстровано глибоке розуміння матеріалу. Презентація добре оформлена та приваблива. Аспірант відповідає на поставлені під час захисту питання, надає грамотні коментарі до демонстрації.
11-15 балів	Аспірант відповідально поставився до виконання проєкту, який охоплює ключові аспекти теми, але частково бракує глибини або деталізації; презентує проєкт, проте інколи дотримується завчасно підготовленого тексту; презентація оформлена правильно, проте є певні недоліки. Аспірант надає чітку відповідь на всі поставлені під час захисту питання, проте деякі питання викликають труднощі; має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
6-10 балів	Аспірант не зовсім відповідально поставився до виконання проєкту, який охоплює ключові аспекти теми, але частково бракує глибини або деталізації; презентує проєкт дотримуючись завчасно підготовленого тексту; презентація оформлена з незначними недоліками. Аспірант відповідає не на всі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
1-4 бали	Аспірант безвідповідально поставився до виконання проєкту, не дотримався поставлених вимог, презентація та оформлення не відповідають вимогам. Аспірант відповідає лише на окремі поставлені під час захисту питання, має ускладнення із наданням коментарів до демонстрації
0 балів	Аспірант не виконав проєкт

Зміст

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Психологічна компетентність викладача. Психологічні складові педагогічної діяльності (4 год.)

Сутність, зміст та структура психологічної компетентності педагога. Психологічна компетентність – як здатність особистості ефективно застосовувати структуровану систему знань для побудови та налагодження процесу особистісної, соціальної й професійної взаємодії. Вплив психологічної компетентності на ефективність педагогічної діяльності. Психологічні особливості викладача як суб'єкта освітньої діяльності.

Рівні продуктивності педагогічної діяльності. Успішність і розвиток самосвідомості і «Я-концепції». Особливості переживання особистісних досягнень у педагогічній діяльності.

Тема 2. Психологічні особливості особистості здобувача професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти (4 год.)

Психологія і типологія особистості здобувача професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти. Суперечливості та особистісні кризи. Новоутворення в психіці. Ідентифікація та соціально-рольове самовизначення здобувачів освіти. Співвідношення психологічного Я, соціального Я та духовного Я. Характеристики здорового Я особистості. Функції Я-концепції. Чинники, умови та механізми становлення самосвідомості особистості.

Психологічні концепції ідентичності та професійної ідентичності студентів. Чинники становлення професійної ідентичності здобувачів закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти.

Проблема психологічної структури, мотиваційних тенденцій та здоров'я особистості, детермінації розвитку.

Адаптація студентів (учнів) до навчання у закладі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти, її види та умови ефективності.

Тема 3. Професійне становлення майбутнього фахівця (4 год.)

Навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Проблема мотивів та мотиваторів активності особистості. Спонукальні тенденції особистості. Дослідження соціально-психологічної та духовної детермінації мотиваційних тенденцій особистості. Проблема змісту, психологічної структури функцій та

спрямованості спонукальної сфери особистості. Мотивація і стимули в освітньому процесі. 5

Здатності як прояв потенціалу особистості. Система здатностей особистості: духовні здатності, здатності, що забезпечують життєдіяльність особистості, самосуб'єктні впливи, обслуговуючі здатності особистості.

Особливості психоемоційного стану здобувачів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти в умовах сьогодення. Професіоналізація особистості майбутнього фахівця.

Фасилітаційна підтримка професійного розвитку та розвитку особистості здобувача професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти. Засоби педагогічної підтримки навчальних досягнень студентів (учнів) та елементи педагогічного супроводу їх творчого зростання, що забезпечує формування світогляду майбутніх фахівців.

Тема 4. Студентська (учнівська) група як складова освітнього середовища (4 год.)

Освітнє середовище як сукупність суб'єктів, від успішної взаємодії яких залежить ефективне навчання, виховання та розвиток особистості студента (учня) у процесі професійного становлення.

Психологічні особливості студентської (учнівської) групи. Міжособистісні стосунки у студентській (учнівській) групі. Проблема лідерства у групі. Лідерський потенціал особистості як система її ресурсів та можливостей, реалізація яких у конкретній ситуації слугуватиме прийняттю особистості групою як лідера. Сприяння розвитку лідерських вмінь та якостей, створення умов для формування лідерської поведінки. Вплив групи на особистість. Продуктивність групової роботи у процесі навчання. Проблема булінгу серед студентів (учнів).

Сучасні вимоги до особистості фахівця з професійною (професійно-технічною), фаховою передвищою, вищою, післядипломною освітою. Психологічні механізми формування особистісних якостей здобувачів та аналіз відповідних функцій виховання.

Тема 5. Психологія міжособистісної взаємодії здобувачів освіти та викладачів (4 год.)

Міжособистісна взаємодія здобувачів освіти та викладачів. Психологічні аспекти формування міжособистісної довіри викладачів та здобувачів у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти. Ефективність діяльності педагога та якість побудови відносин (рольових та міжособистісних) у діаді «викладач-студент», «викладач-учень».

Роль педагогічного спілкування у розв'язанні соціально-моральних завдань професійної підготовки майбутнього фахівця. Виховна позиція викладача в педагогічній комунікативній взаємодії: розуміння, визнання та прийняття студента. Активне рефлексивне слухання та “Я-повідомлення” в комунікативній взаємодії. Діалогічне спілкування, його характеристика.

Соціально-психологічний клімат педагогічного колективу. Конфлікти у педагогічному колективі.

Тема 6. Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення (4 год.)

Протиріччя та бар'єри спілкування, причини їх виникнення та засоби регулювання. Особливості педагогічних конфліктних ситуацій. Відповідальність викладача за управління конфліктною педагогічною ситуацією. Помилки викладача в стилі педагогічного управління як чинник виникнення конфліктів. Педагогічний конфлікт: деструктивний і конструктивний характер. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення. Методи діагностики конфліктів. Методи запобігання (профілактики) конфліктів. Основні шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів. Формування готовності студентів (учнів) щодо запобігання і розв'язання конфліктів. Умови ефективності типів поведінки у вирішенні педагогічного конфлікту. Картографія як метод аналізу конфлікту.

Сутність внутрішньоособистісних конфліктів, особливості виникнення й прояву. Види внутрішньоособистісних конфліктів. Наслідки внутрішньоособистісних конфліктів. Стадії вирішення внутрішньоособистісних конфліктів.

Тема 7. Педагогічна майстерність викладача як організатора освітнього процесу у закладі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти (2 год.)

Компетентнісний, студентоцентризований та цифровий підходи – вектори освітньої діяльності закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти, роль викладача в їх забезпеченні. Особливості організації викладачем різновидів форм навчання (аудиторна, онлайн,

«змішана») у закладі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти. Організаційно-методичні засади дистанційного (онлайн) навчання.

Тема 8. Психологічні основи організації освітньої діяльності (4 год.)

Психологічні умови, що сприяють підвищенню успішності навчання студентів (учнів). Безпечне освітнє середовище в умовах воєнного часу: психологічний аспект.

Основні психологічні концепції розвитку і навчання (біхевіоризм, психоаналіз, гуманістична психологія, когнітивизм). Психологічні закони і закономірності процесу навчання. Організаційні вміння і психологічна компетентність педагога. Психологічний аналіз учіння студентів (учнів).

Студент (учень) як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності.

Психологічні принципи організації навчально-професійної діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти. Вимоги до навчання, вміння вчитися самостійно. Психологічні аспекти організації автономної навчальної діяльності.

Критерії ефективності учіння. Причини неуспішності студентів (учнів) і шляхи їх подолання.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

1. Психологічна компетентність викладача.
2. Професійне становлення майбутнього фахівця
3. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні
4. Синдром емоційного вигорання: причини, наслідки, профілактика
5. Внутрішньоособистісні конфлікти суб'єктів освітньої діяльності
6. Психолого-педагогічні засоби активізації пізнавальної діяльності
7. Психологічні передумови підвищення ефективності праці викладача
8. Психолого-педагогічний супровід суб'єктів освітньої діяльності

Література

Обов'язкова

1. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Вид-тво Ліра-К, 2020. 296с. <https://knushop.com.ua/image/catalog/lira20230617/pdf/12630.pdf>
2. Кайдалова Л.Г. та ін. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. Харків : НфаУ, 2019. 248 с. https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/20444/1/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%BA%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%8F_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1_%D0%97%D0%B0%D0%BC_19.010.pdf
3. Мельничук Л. Б., Шкабаріна М. А. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ- 2000», 2021. 266 с. <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2021/01/Pedahohika-i-psykholohiia-vyshchoi-shkoly-Reklama.pdf>
4. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет Житомирська політехніка, 2022. 150 с. <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8091/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
5. Педагогіка та психологія вищої школи: електрон. метод. рекомендації до семінарських занять з курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 "Освітні, педагогічні науки" / уклад.: Л. В.-В. Вейланде, Л. Б. Прокоф'єва. Одеса, 2023. 36 с. <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b7406185-c911-4c25-8695-5a002beca994/content>
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. 3-е вид. К.: Каравела, 2017. 360 с.
7. Прищак М. Д., Залюбівська О.Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2020. 160 с. https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/28445/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%89%D0%B0%D0%BA_%D0%97%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D0%B1%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%9F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Психологія вищої школи : навч. посібник / С. Грабовська, Н. Гребінь, О. Проць, І. Петровська, О. Рибак; за заг. ред. Софії Грабовської. Львів : Лну імені Івана Франка, 2024. 450 с.

9. Психологічні ресурси розвитку особистісної в умовах невизначеності освітнього простору: збірник матеріалів наукових доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 23 жовтня 2024 року). Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2024. 264 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально-методичний посібник / За заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
2. Демченко В., Семенишина І., Ємельянова Є. Психологічні особливості діяльності викладача ЗВО в процесі навчання іноземних студентів. *Social Work and Education*. Vol. 8, No. 1. Ternopil-Aberdeen, 2021. pp. 90-105. DOI: 10.25128/2520-6230.21.1.7.
3. Карамушка Л.М., Іщук О.В. Психологія організаційної культури вищого навчального закладу (у контексті становлення професійної ідентичності студентів) : монографія. К. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 276 с.
4. Поліщук О.М. Мотивація та її ресурси в освітньому просторі. Вплив комунікативно-інформаційного простору на психологічні особливості й особистісні ресурси людини в умовах дії дестабілізаційних факторів на суспільство : монографія / за наук. редакцією І.М. Зварича. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2022. 344 с. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1y9JM_YupCQZpqnjWDF4WuC4XlsYF1vqq?usp=sharing; <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4181>
5. Психологічні чинники самодетермінації особистості в освітньому просторі: колективна монографія / Максименко С. Д., Куценко-Лада Г. В., Пророк Н. В. та ін. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 400 с.
6. Психологія вищої школи : підручник / О. І. Власова, В. А. Семиченко, С. Ю. Пащенко, Я. Г. Невідома. К. : ВПЦ "Київський університет", 2015. 405 с.
7. Сердюк Л. З. Психологія мотивації учіння майбутніх фахівців: системно-синергетичний підхід: монографія. К.: Університет «Україна», 2012. 323 с. <http://lib.iitta.gov.ua/4651/>
8. Становлення ідентичності фахівця: монографія / Г.О. Балл, В.Л. Зливков, Н.Б. Кирпач, С.О. Копилов, Л.О. Курганська, С.О. Лукомська, Л.М. Михайлюк, Т.Д. Морозовська, Н.Н. Хомутіннікова, О.В. Федан. К. ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 260 с
9. Aelterman N., Vansteenkiste M., Haerens L., Soenens B., Fontaine J. R. J., Reeve J. (2019). Toward an integrative and fine-grained insight in motivating and demotivating teaching styles: The merits of a circumplex approach. *Journal of Educational Psychology*, 111(3), 497–521.
10. Cage, E., Stock, M., Sharpington, A., Pitman, E., and Batchelor, R. (2020). Barriers to accessing support for mental health issues at university. *Stud. High. Educ.* 45, 1637–1649.
11. Carmona-Halty, M., Salanova, M., Llorens, S., & Schaufeli, W. B. (2021). Linking positive emotions and academic performance: The mediated role of academic psychological capital and academic engagement. *Current Psychology*, 40(6), 2938–2963.
12. Defeyter, M. A., Stretesky, P. B., Long, M. A., Furey, S., Reynolds, C., Porteous, D., et al. (2021). Mental well-being in UK higher education during Covid-19: do students trust universities and the government? *Front. Public Health* 9, 646916.
13. Dias, P. C., Peixoto, R., & Cadime, I. (2021). Associations between burnout and personal and professional characteristics: A study of Portuguese teachers. *Social Psychology of Education*, 24(4), 965–984.
14. Elmer, T., Mepham, K., & Stadtfeld, C. (2020). Students under lockdown: Comparisons of students' social networks and mental health before and during the COVID-19 crisis in Switzerland. *Plos One*, 15(7). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0236337/>.
15. Van Tuan, P. (2020). Factors affecting the first-year students' adaptation to learning activities: A case study of a public university in Vietnam. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 8(3), 1422–1432.

Наукові бази даних та журнали

1. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Психологія». URL: <https://bpsy.knu.ua/index.php/psychology/issue/archive>
2. Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки. URL: <http://psyvisnyk.lnu.lviv.ua/uk/archive>
3. Вісник міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. академіка Степана Дем'янчука. Серія: Педагогіка та психологія. URL: <https://journals.megu.rovno.ua/index.php/ped-psyh/issue/archive>
4. Вісник Харківського національного університету. Серія: Психологія. URL: <https://periodicals.karazin.ua/psychology/issue/archive>
5. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Психологія». URL: <https://psych.vernadskyjournals.in.ua/archive>
6. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. URL: [9](https://chasopys-</div><div data-bbox=)

ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/archive

7. Журнал «Психологія та соціальна робота». URL: <http://psysocwork.onu.edu.ua/issue/archive>
8. Журнал «Psychology Travelogs». URL: <https://pt.khmnu.edu.ua/index.php/pt/issue/archive>
9. Журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія». URL: <https://humstudios.com.ua/uk/archive>
10. Журнал «Інсайт: психологічні виміри суспільства». URL: <https://insight.journal.kspu.edu/index.php/insight/issue/archive>
11. Журнал «Ментальне здоров'я». URL: <https://journals.oneu.od.ua/index.php/mh/issue/archive>
12. Журнал «Проблеми політичної психології». URL: <https://politpsy.org/index.php/popp/issue/archive>
13. Журнал «Психологічне консультування та психотерапія». URL: <https://periodicals.karazin.ua/psychotherapy/issue/archive>
14. Журнал соціальної та практичної психології (Житомирський державний університет ім. Івана Франка). URL: <https://journals.univ.zhitomir.ua/index.php/psy/issue/archive>
15. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Психологія: реальність і перспектива». URL: https://www.prap.rv.ua/index.php/prap_rv/issue/archive
16. Київський журнал сучасної психології та психотерапії. URL: <https://mpp-journal.com/index.php/journal/issue/archive>
17. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». URL: <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/issue/archive>
18. Науковий журнал «Організаційна психологія. Економічна психологія». URL: <http://orgpsy-journal.in.ua/index.php/oprep/issue/archive>
19. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. URL: <https://sj.udu.edu.ua/index.php/pn/issue/archive>
20. Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/index.php/uk/arkhiv>
21. APA PsycNet – ресурси Американської психологічної асоціації (доступ до журналів і книг). URL: <https://psycnet.apa.org/home>
22. Google Scholar – доступ до наукових статей, дисертацій і досліджень. URL: <https://scholar.google.com/>
23. Journal of Psychology Research (Вісник Дніпропетровського університету. Серія: психологія). URL: <https://www.dnu.dp.ua/visnik/fpsih/16>
24. Personality and Environmental Issues (Вінницький ДПУ ім. Михайла Коцюбинського). URL: <https://intranet.vspu.edu.ua/pei/index.php/journal/issue/archive>
25. PubMed – база даних біомедичних і психологічних досліджень. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
26. ResearchGate – платформа для обміну науковими статтями та спілкування між дослідниками. URL: <https://www.researchgate.net/>
27. Scopus – мультидисциплінарна база даних для пошуку наукових статей. URL: <https://www.scopus.com/home.uri>
28. SpringerLink – наукові статті та книги з психології. URL: <https://link.springer.com/>

Адреси електронних бібліотек

1. Бібліотека ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля». URL: <https://lib.duan.edu.ua/uk/>
2. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: <http://w.w.w.nbu.gov.ua/>
3. Бібліотека імені Максимовича. Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/eng/title4.php3>
4. Бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://w.w.w.ognb.odessa.ua/>

Політика курсу

<p><i>Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – у нашому університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням – це означає, що всі здані роботи є результатом розумової праці та творчості здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти (аспірантів); – академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі);
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – якщо аспірант/ка виконав/ла роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання не буде прийняте і буде оцінене в 0 балів (без права перездати); – в академічних спільнотах плагіат є серйозним порушенням довіри та може спричинити тяжкі наслідки, включаючи дисциплінарні стягнення, тому окремо розглядатимуться правила реферування, перефразування та цитування АБО аспіранти можуть дізнатися більше про правила реферування, парафразу та цитування за цим посиланням https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf; – з політикою щодо академічної доброчесності можна ознайомитись на сайті Університету: https://old.duan.edu.ua/yakist/akademichna-dobrochesnist.html
<p><i>Політика щодо використання ШІ під час виконання завдань</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – аспіранти можуть використовувати інструменти ШІ для автоматизації рутинних завдань, таких як планування, сортування інформації, чи збору даних, якщо це допомагає підвищити ефективність роботи. – у разі використання ШІ для створення текстів або презентацій, аспірант/ка зобов'язаний/а вказати, як саме і для яких завдань застосовував/ла ці інструменти; – використання ШІ для безпосереднього виконання завдань, що вимагають власних роздумів, аналізу чи інтерпретації, є неприпустимим; аспірант/ка повинен/а самостійно виконувати завдання, зокрема розв'язання практичних кейсів, вирішення завдань на основі конкретних ситуацій, написання есе тощо; – використання ШІ з метою плагіату або копіювання чужих робіт без посилання на джерела є порушенням академічної доброчесності; – всі роботи, виконані з використанням ШІ, повинні проходити етап саморефлексії аспіранта/ки, в якому він/вона аналізує, як саме інструмент допоміг у виконанні завдання, а також підходить до результатів з позиції власного розуміння теми; – у разі виникнення питань або сумнівів щодо доцільності використання певних ШІ-інструментів для виконання завдань, аспіранти можуть звертатися за консультаціями до викладачки.
<p><i>Політика курсу щодо супроводу аспірантів з особливими освітніми потребами</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – мають право на індивідуальний підхід; – можуть звертатися до викладача через електронну пошту або спеціальні функції платформи Google Classroom для обговорення індивідуальних потреб і корекції навчального процесу; – якщо аспіранти потребують додаткової допомоги у виконанні завдань або адаптації навчальних матеріалів, можуть отримати додаткові консультації; – якщо є труднощі з онлайн-навчанням, аспірантам можуть бути запропоновані додаткові консультації або інші формати взаємодії через онлайн-зустрічі; – можуть звертатися до викладача для узгодження змін у термінах здачі завдань, якщо це необхідно для ефективного виконання завдань; всі зміни термінів будуть обговорюватися індивідуально, з урахуванням необхідності надання додаткового часу або змін в умовах виконання завдань; – оцінювання проводиться на основі індивідуальних досягнень аспірантів; – у разі необхідності буде надана можливість звертатися за підтримкою до психологів або консультантів (кафедра психології та педагогіки), щоб подолати стрес або інші труднощі, пов'язані з навчанням; – всі питання щодо особливих освітніх потреб аспірантів будуть розглянуті в конфіденційному порядку, та інформація про особисті потреби не буде розголошуватися без згоди аспіранта/ки; всі зміни в умовах

	<p>навчання, пов'язані з особливими потребами, будуть враховуватися виключно в межах наданого дозволу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – можливе навчання за індивідуальним графіком, який оформлюється відповідно до п. 3.4 Положення про організацію освітнього процесу (https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/pp-551-047-polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-12-red.pdf)
<i>Політика щодо відвідування та виконання завдань</i>	<ul style="list-style-type: none"> – відвідування лекційних занять не оцінюється але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів; – для аспірантів, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, активна робота на лекційних заняттях просто необхідна. Однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно; – активна участь аспіранта/ки на практичних заняттях є обов'язковою. Рейтинг аспіранта/ки значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи та індивідуального завдання; – кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг аспіранта/ки з дисципліни; – у разі пропуску практичного заняття обов'язково мають бути вивчені теми, а також виконані всі завдання; – контроль знань (розуміння) аспірантом/кою пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій; – аспірант/ка на практичному занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто.
<i>Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології</i>	<p>обов'язкове дотримання правил внутрішнього розпорядку Університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з аспірантами та викладачем.</p>
<i>Політика щодо користування Zoom під час навчання</i>	<ul style="list-style-type: none"> – не передавати доступ до Zoom-конференції стороннім особам. Втручання сторонніх осіб у проведення онлайн-занять розглядається як онлайн-правопорушення – зрив освітнього процесу та несанкціоноване втручання у роботу викладачки з аспірантами; – підключатись до онлайн-занять під своїм іменем, щоб викладачка мала змогу ідентифікувати аспіранта/ку і не впускати сторонніх осіб. Якщо викладачка не побачить реальне ім'я аспіранта/ки у списку присутніх, вона буде вимушена попросити аспіранта/ку залишити онлайн-аудиторію, або навіть самостійно видалити з конференції; <p>вимикати мікрофон на занятті та вмикати тільки тоді, коли є потреба відповідати або задати запитання.</p>
<i>Політика щодо оцінювання</i>	<ul style="list-style-type: none"> – оцінювання за освітнім компонентом є рейтинговим та визначається з урахуванням поточної освітньої діяльності аспіранта/ки (з урахуванням тем самостійної роботи та індивідуального завдання) та результатів виконання іспиту (тестування та індивідуальний проєкт); <p>максимальну кількість балів, яку аспірант/ка може набрати під час засвоєння освітнього компоненту – 100 балів</p>
<i>Політика щодо оскарження результатів контрольних заходів оцінювання</i>	<ul style="list-style-type: none"> – після отримання коментарів від викладачки з аргументацією щодо оцінки, аспірант/ка має право в індивідуальному порядку задати всі питання, які його/її цікавлять стосовно результатів контрольних заходів оцінювання; якщо питання залишається невирішеним, аспірант/ка має право звернутися до завідувачки кафедри психології та педагогіки (гаранта ОНП Професійна освіта).
<i>Політика щодо дедлайнів та відпрацювання</i>	<ul style="list-style-type: none"> – роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку (–1 бал запізнення від 1 до 7 днів, –2 бали запізнення більше ніж на 7 днів);

	<ul style="list-style-type: none"> – відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування аспірантами навчального матеріалу із наступною перевіркою отриманих знань у письмовій формі; відпрацювання пропущених занять аспірантами проводиться в індивідуальному порядку.
<i>Політика щодо підвищення оцінки з дисципліни</i>	<ul style="list-style-type: none"> – аспірант має право підвищити оцінку з дисципліни відповідно до пп.2.4.5. Положення про організацію освітнього процесу (https://duan.edu.ua/wp-content/uploads/2024/06/pp-551-047-polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-12-red.pdf); – заява на підвищення оцінки має бути оформлена у загальному деканаті
<i>Політика щодо скарг і пропозицій аспірантів</i>	<ul style="list-style-type: none"> – аспірант/ка може обговорити скаргу з викладачкою після заняття. Якщо питання залишається невирішеним, аспірант/ка має звернутися до завідувачки кафедри психології та педагогіки (гаранта ОНП Професійна освіта); – протягом вивчення курсу аспіранти можуть звернутися до викладачки з пропозиціями щодо вдосконалення (доповнення, зміни та ін.). Дані пропозиції можуть бути висловлені усно або письмово (електронною поштою npvolkova@duan.edu.ua).